

SVOBODNA SLOVENIJA

“ESLOVENIA LIBRE”

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 352611

Redacción y Administración:
Calle Víctor Martínez 50 (Suc. 6)
Buenos Aires, Argentina

Año (Leto) IX (4)

BUENOS AIRES, 9. AVGUSTA (AGOSTO) 1951

No. (Štev.) 32.

CORREO
ARGENTINO
(Procedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Víctor Martínez 50 - Buenos Aires

Delo za Evropsko Unijo

Avgusta in septembra se v Evropi vse politično koncentrirala na zborovanja za evropsko unijo: na zasedanje se zberejo člani evropskega sveta in pa evropske posvetovalne zbornice (nekateri pravijo tej že evropski parlament.) Na se je v evropskem svetu se zberejo vodni zastopniki tistih držav, ki so članice evropske unije, v zbornico pa pridejo parlamentarci tistih strank posameznih držav, ki so se izrekle za izvedbo načrta o evropski uniji. Dočim večjeje sklepi evropskega sveta posamezne vlade, pa sklepi zbornice nimajo večje veljave kot pobude ali nasveti, na katere se evropski svet ozira ali pa tudi ne. Tako obstoja že sedaj in to stalno nekakšno trenje med svetom in zbornico; v svetu sedi določeni zastopnik vlade, dočim lahko predlaga in terja posebne obveze v zbornici zastopnik, ki je sicer doma v poziciji proti ministru, ki sedi v svetu. Prav tako se razvijajo od časa do časa mučne debate o tem, kakšne naj bodo pravice sveta ali pa zbornice, ker si svet sedaj lasti pravico veta, dočim terja zbornica za svoje predloge moč zakonodaje.

Poleg teh notranjih težav in trenj pa ima evropska unija močne zunanje nasprotnike, to je nasprotovanje posameznih članic, ki zahtevajo, da se naj organizacija evropske unije razvija po posebnih vidikih. Najmočnejša in najvztrajnejša je opozicija Anglije. Anglija nikdar ni želela imeti ob sebi Evrope, ki bi bila tako trdna in pomembna, da bi mogla presežati vpliv Anglije ali pa celo preprečevati samostojne angleške sklepe, ki bi bili v zvezi z evropskim kontinentom. Na kontinentu nikdar ni moglo biti tolikšne povezanosti, da bi tako evropsko zavezništvo motilo Anglijo pri njenih obvezah do imperija ali pa do tiste velesile, ki ni marala biti članica evropske skupnosti. Tem političnim vidikom pa se danes priključuje še ideološka opozicija angleške vlade, ki je sestavljena iz delavske socialistične stranke. Delavska stranka odklanja evropsko unijo, katere gospodarstvo ne bi bilo organizirano, ne bi bilo socializirano. V evropski uniji bo industrija in trgovina poenotena; ako ne bo pod kontrolo delavskih strank, se bodo v tej uniji razvili trusti in monopoli. Zgodi se lahko, da bo te truste nato nadzirala ameriška financa: evropsko gospodarstvo ne bo samo kapitalistično, ampak bo tudi prešlo v silno konkurenco z angleško trgovino. Dosedaj je bilo to angleško negativno stališče do evropske unije osamljeno, šele sedaj so angleški zastopniki začeli računati na Tita, da bi v Evropi mogel biti njih zaveznik. Daleč je še čas, da bi se Titova Jugoslavija mogla včlaniti v evropsko unijo, toda zavezništvo z Angležji more Titu dvigniti pomen, dočim računajo zastopniki levega krila delavske stranke (to skupino vodi bivši minister Bevan), da bodo s Titom mogli ustanoviti poseben socialistični blok v Evropi.

Proti tem nazorom zastopnikov angleške delavske stranke se borita dva točka in sicer evropski socialistični in pa krščansko demokratski. Francoski in nemški socialisti so ustanovili posebne skupine svojih intelektualcev, ki naj iskreno podpró delo evropskega sveta in evropske zbornice. Oboji so mnenja, da ni nujno, da bi Evropa morala postati kolonija ameriškega kapitala, ako se organizira tako, da se odloži socializacija vsega evropskega gospodarstva. Na vzhodu grozi evropskemu kontinentu sovražnik, ki bi že krenil proti zahodu v napad, ako bi Združene države ne pomagale razdejati Evropi. Anglija je bila vedno počasna pri pomoči napadeni Evropi, Združene države so danes edini porok za obstanek evropske samostojnosti. Na temelje zahtev krščanskega demokratskega programa so svoje delo, ki se zelo približuje naziranjem teh socialističnih strank, oprle tudi stranke evropskih krščanskih demokracij. To gibanje vodi belgijski zunanji minister Paul Van Zeeland, ki je za podporo evropskemu gibanju ustanovil zve-

zo ekip, ki ji je dal ime “Nouvelles Equipes Internationales — Nove mednarodne ekipe.”

Zamisel obeh blokov o evropski uniji pa odklanja tretja skupina, ki se je začela razvijati izven vseh skupin in strank, ki danes sodelujejo pri pripravah za evropsko unijo. V Nemčiji in v Italiji se ti ljudje zbirajo v novih desničarskih strankah, ki jim nekateri dajejo imena neonacistov in neofašistov. V Belgiji in na Nizozemskem so tudi številni pristaši nacionalističnih skupin, ki menijo, da se je evropska unija začela ustvarjati že med vojno. V Franciji se naslanja to gibanje na proslula imena sodelavcev režima maršala Petaina. Mnogi med njimi so mrtvi, vendar so njih preostala pričanja dokaz, da so ti ljudje med vojno snovali unijo in to skupno z zastopniki iz Nemčije, pri tem pa so odklanjali Francozi doma Lavalo-vo in Nemci v Nemčiji Hitlerjevo politiko. Danes se v teh vrstah govori o evropski uniji, ki naj ne sloni na medlem internacionalizmu, ampak se naj nasloni na iskreno priznanje enakopravnosti vseh evropskih narodov. Ideji evropske unije bi naj bila temelj zgradba imperij Karla Velikega, ki da je prvi po-

vezal nemški in francoski teritorij tako, da je evropski zahod zavaroval proti vzhodu. Ta misel nosi na sebi hibo, da je izraz dobe, ki so ji dali ime doba kolaboracizma, toda na obeh straneh Rena se izrekajo danes zanj imena, ki ne nosijo na sebi nobene dedščine napak druge svetovne vojne. V Franciji se to gibanje najbolj opaža med nekaterimi ideologi v De Gaulleovi stranki.

Iz navedenega se vidi, da se je delo za evropsko unijo zelo razširilo, ni pa s tem rečeno, da je zato krenilo kaj naprej. Ob uradnih ustanovah — svetu in zbornici — se med ljudskimi množicami širi delo, ki se pa deli na razne ideološke in nazorne bloke. Ko se o tem pojavu razpravlja, se pogosto omenja, da je to Evropi le v prid, ker je Evropa raznolikost nazadnje le bogatila. Dosti pa je tudi takih, ki menijo, da je pravi trenotek za evropsko unijo že mimo: Evropa se je znala združiti le tedaj, kadar je drgetala v bedi in nevarnosti. Oboje da je sedaj nekako že prešlo in zato bo Evropa spet krenila na pot narodnostne in nazorne razcepljenosti, ki bo nazadnje Evropi v pogubo. Zato se pogosto sliši klic, da je treba vse delo povezati okoli že obstoječih ustanov, sveta in zbornice, v Strasburgu in urediti vse delo pod egido teh praktično najbolj umestnih činiteljev.

Pogreb Monsignorja Franca Gabrovška

En nadškof, en škof, pet prelatov, 48 drugih duhovnikov in okroglo en tisoč vernikov je dne 24. julija spremljalo truplo pokojnega Monsignorja Franceta Gabrovška k večnemu počitku v Milwaukee-ju, kjer je bil župnik slovenske župnije Svetega Janeza Evangelista.

Pogrebne svečanosti so prav za prav začele že na dan njegove smrti dne 19. julija. Kaj takšnega mnogi naših, ki so vajeni cerkvenih slovesnosti in ki so jim znani stari slovenski ljudski obredi, kjer je molitev starodavno izročilo, niso videli. Pokojnikovo truplo so istega dne prenesli v cerkvico, kjer so ga v odprti rakvi položili v sredini, pred glavni oltar, med cvetje iz zelenje. Od tistega trenutka dalje pa do končnega pogrebne obreda so možje in fantje prevzeli častne straže, ki se je vrstila nepretrgoma do pogreba, ponoči in podnevi. Možje so prihajali v skupinah po štiri in so na glas molili rožni venec, eni v slovenščini, drugi v angleščini. Straže so se menjavale podnevi vsako uro, ponoči pa vsaki dve uri. Vmes so prihajale trume drugih ljudi: ženske, otroci, domačini, sosedje, ter se vključevali v javne molitve. Ženske in dekleta so skrbale za to, da se je pred glavnim oltarjem po ameriški navadi svetlikalo na stotine lučic, postavljenih v rdeče, modre in bele čašice, ki so tajinstveno lepo obmetavale svetilke s skrivnostnimi slovenskimi narodnimi barvami. Ko je kakšna skupina odmolila, se je tiho približala pokojniku, ki je ležal v trgi kot da je živ in kot da mu je 35 let in ne 60, ga ogledovali, ga pokrižali in se spet na prstih oddaljili, med tem ko je rožni venec nemotero tekla dalje. Prav gotovo je bil sleherni župljan po večkrat na dan v cerkvi. Menda je večina tudi od dela izostala.

Na dnu cerkve, pri vratih je stala belo pogrnjena mizica, na njej odprta knjiga in kupi belih kuvert. Ljudje so prihajali, vpisovali svoje ime v knjigo in v kuverte polagali naročilne listke za svete maše za pokojnikovo dušo. V torek opoldne jih je bilo naročenih že 482, in so potem še in še prihajale. Še dolgo jih bodo peli pri Svetem Janezu in po drugih milvaških cerkvah za večni mir in pokoj duše kremenitega rojaka iz Rovt.

Na dan pogreba, v torek 24. julija, so se svete maše vrstile od pete ure zjutraj pa do enajste, ki je bila pogrebna. Vsako uro je bila cerkev nabito polna in pri vsaki sveti maši je neutrudljivo govoril škof dr. Rožman o pokojnikovih vrlinah in o namenih božje previdnosti, ki je pokojnikovo življenje tako nedoljivo povezala s škofom Barago. “Prosili smo

škofa Barago, da izposreduje zdravje pokojnemu. Navidezno nismo bili uslišani... Toda Božja pota niso naša pota in božje misli niso naše misli. Morda bo Gabrovškova smrt odvalila kamen s pota do javnega priznanja Baragovega svetništva. Zato molimo... molimo...” Vse dopoldne je škof dr. Rožman pridil-

goval. Ljudem so se v očeh svetlikale solze, v srcih pa je rasel pogum in zaupanje v božje vodstvo.

Že na predvečer sta bili dve dolgi molitveni “ari”, ki sta trajali daleč tja v noč. Ena je bila slovenska, druga angleška. Pri obeh je bila cerkev nabita in mnogo vernikov je ostalo kar pri obeh. Pri obeh je pridigoval in molil škof dr. Rožman, knjižničar bogoslovne knjižnice v Milwaukee-ju, star in zvest pokojnikov prijatelj, pa je pridigal v angleščini.

Ob enajstih je bila slovesna pogrebna sv. maša, ki jo je daroval pokojnikov šolski drug bivši kranjski dekan Monsignor Matija Škrbec ob asistenci dr. Toneta Dolinarja in dr. Alojzija Kuharja, ki sta dne 6. aprila 1941 skupno s pokojnikom zapustila Jugoslavijo in skupaj delila preizkušnje dolge poti preko Grčije, Egipta, Palestine in Južne Afrike v Anglijo. Slovesni pogreb maši je predsedoval osebno sam nadškof velike nadškofije Milwaukee Moses E. Kiley, ki je prišel na pogreb v spremstvu dveh prelatov kurije. Med vso mašo je klečal na tleh ob evangelijski strani oltarja in prebiral rožni venec. Med tem ko je ljubljanski škof klečal na nasprotni strani oltarja. Kakšna slika! Kdaj se je zgodilo, da bi bila kedaj slovenskega duhovnika pokopavala dva škofa? Mnogim se je prikradla ta misel in so

The Times alude a la reelección del gral Perón y destaca su popularidad en la Argentina

“The Times” de Londres publicó en estos días un largo estudio consagrado a las próximas elecciones presidenciales en la República Argentina y considera que:

“Todo indica actualmente que el general JUAN D. PERON tiene mayores factores en su favor que hace seis años.”

Recuerda el mismo diario que desde el año 1916 cuando fué electo presidente el señor Hipólito Yrigoyen, nunca logró triunfar un candidato de la oposición en una consulta popular.

En una referencia acerca de la obra de gobierno realizada por el actual primer magistrado argentino, “The Times” dice:

“La popularidad del general Juan D. Perón entre los trabajadores de la Argentina se halla fundada principalmente en los aumentos de salarios”.

Acerca de la situación en el interior del país, “The Times” agrega:

“Las últimas elecciones habidas en la Argentina para renovación de asambleas legislativas provinciales han demostrado que el régimen peronista mantiene su popularidad entre los obreros, y en cuanto a la política exterior argentina, cuenta con el más amplio apoyo. La tercera posición de la Argentina, entre el capitalismo norteamericano y el comunismo bolchevique, es generalmente aceptada. Perón es ante todo un nacionalista y eso hace que sea aceptado tanto por el ejército como por el pueblo”.

Londonski Times o ponovni izvolitvi generala Perona in o njegovi priljubljenosti v Argentini

Ugledni londonski dnevnik “The Times” je te dni objavil daljši članek o novembrskih predsedniških volitvah v Argentini in naglašja, da trenutno vse kaže, da ima general JUAN D. PERON sedaj na svoji strani večje in važnejše činitelje, kakor jih je pa imel pred šestimi leti.

Omenjeni dnevnik nadalje omenja, da od leta 1916, t. j. od izvolitve Hipolita Irigoyena, noben opozicijski kandidat pri ljudskem glasovanju ni mogel zmagati. Zatem pa govori obširno o vseh delih, ki jih je izvršil predsednik gral Peron v Argentini in pravi, da temelji priljubljenost predsednika generala Perona pred vsem v zvišanju plač.

Glede položaja v notranjosti republike pa pravi, da so zadnje volitve za obnovo provincijskih poslanskih zbornic pokazale, da peronistična vlada uživa priljubljenost in zaslonbo v delavskih množicah. Kar se pa zunanje politike tiče, ima vlada najširšo zaslonbo naroda. Tretjo pozicijo Argentine, t. j. srednjo pot med severnoameriškim kapitalizmom in boljševiškim komunizmom, je narod v splošnem sprejel.

Londonski dnevnik končno naglašja, da je predsednik general Peron pred vsem nacionalist in kot takega ga podpirata tako vojska, kakor tudi narod.

bili polni hvaležnosti do božje previdnosti, ki je tako uravnavala, da je tako visoko zaslužen mož bil na svoji zadnji poti počaščen, kot so počaščeni le največji sinovi slovenske matere.

Med sveto mašo se je v imenu angleško govorečih domačinov poslovil v čudovito toplem govoru pokojnikov sobrat dr. Setničar, župnik druge slovenske župnije v Milwaukee-ju (v West Allis) in so njegove poslovilne besede napravile najgloblji vtis na vse prisotne.

Ko so odpeli sveto mašo, med katero so pevci peli tudi žalostinke v slovenščini, je nadškof Kiley ob polni asistenci blagoslovil truplo. Oni, ki so bili prisotni, tega prizora nikoli ne bodo pozabili. Cerkevni knez je v visoki častitljivi starosti ves čil in pri vsej svoji impozantni visokosti vzravnal kot jelka. Glas mu je, ko da prihaja iz dna morja, odmeval po cerkvi, ko je pel Libero in odpeval obredne molitve. Na to je blagoslovil pogrebe in truplo izročil škofu dr. Rožmanu, da ga pokoplje na mestnem pokopališču.

Skrbni in pokojniku vdani kaplan Sipek je že med koleznijo na tihem poskrbel, da je bilo mesto poleg groba Gabrovškovega predhodnika župnika Antona Šiferja zavzeto. Pogrebni spreved je bil čisto svojstven in za rojake iz Evrope nekaj novega in edinstvenega. Pogrebi so se razvrstili v avtomobilih — večinoma lastnih — ki jih je bilo nepregledna vrsta. Koliko jih je bilo, je težko reči. Brez dvoma nad 150. Škof dr. Rožman se je z asistenco peljal na čelu spreveda. Njemu je sledilo truplo, rakev pokrita s šopkom cvetja, povitim v slovenski trobarvni trak. Za njim pa nepregledna vrsta vozov, pred katero se je moral ustaviti ves promet, koder se je peljala skozi to ogromno milijonsko mesto.

Ob grobu tukaj v Ameriki ni nobenih govorov, in je ta navada mnogo lepša in tudi mnogo bolj pristojna, kakor pa evropska razvada. Ob grobu vsako posvetno brbljanje preneha. Samo Cerkev še govori zadnje besede v slovo, ko izroča truplo nazaj zemlji, dušo pa priporočuje božjemu usmiljenju. Tudi venci niso

v navadi. Mesto vencev darujejo za svete maše, ali pošiljajo denar raznim dobrodelnim ustanovam.

Zadnje obrede je opravil škof dr. Rožman in je vse bilo slovensko, kot da smo rajnega pokopavali tam daleč v domovini v senci naših gora. Okrog odprtega groba so ob ljubljanskem škofu stali stari preizkušeni pokojnikovi prijatelji in sodelavci, stala je dolga vrsta njegovih duhovnih sobratov, ki so prišli iz velikih daljav po slovo. Videli smo tri njegovih najbližjih zvestih prijateljev in sodelavcev: ravnatelja dr. Jožeta Basaja, Ivana Avsenke in inž. Vladimirja Remca, ki so bili kot neka častna straža, ki mu jo je Slovenija poslala ob daljni grob. Za škofom so stali trije slovenski prelati, Ponikvar in Oman iz Clevelanda ter Butala iz Jollieta. Prvi je bil pokojniku drag gostitelj in očetovski svetovalec v njegovih prvih “ameriških dneh”, drugi je z veliko energijo uredil Gabrovškovo zamisel o Ligi Katoliških Slovenskih Amerikancev, tretji pa župnikuje v največji slovenski cerkvi v Ameriki. Videli smo še ostalo slovensko duhovščino iz Clevelanda, kar štiri zastopnike očetov frančiškanov iz Lemonta, kamor je pokojnik tako rad zahajal in kjer je vedno našel prisrčne in iskrene prijatelje. Patra Odilo Hajnšek in Heric sta stala ob grobu v imenu težko preizkušenih frančiškanov daljne domovine in sta zastopala tudi dobrega patra Bernarda Ambrožiča, gotovo najbližjega pokojnikovega sodelavca pri ustvarjanju Lige, ki pa ga je na žalost bolezen zadrževala, da ni mogel osebno priti po slovo. Bili so tukaj Vital Vodusek, iz daljne Kalifornije ter mnogi, mnogi slovenski duhovniki — “stari” in “mladi” Amerikanci, ki so prišli iz raznih bližnjih in oddaljenih škofij, koder žive Slovenci: Milwaukee, New York, Saint Paul, Saint Louis, Denver, Chicago, San Francisco, Cleveland, Springfield, Toledo, Marquette, La Crosse, Duluth in dr. Slovenci v daljnih državah Washington, južna Kalifornija, North Carolina, Kansas, so poslali brzojavna sozolja. G. Dr. Miha Krek, predsednik SLS, je bil radi nujnih poslov v Washingtonu zadržan in ni mogel priti na (Nadaljevanje na 2. strani)

Novice iz Slovenije

KARDELJ O NADALJNJI IZGRADITVI KOMUNIZMA DOMA

Glavni govornik na let. kongresu OF Slovenije je bil Kardelj, ki je kot vodilna osebnost komunistične revolucije doma podal tudi poročilo o delovanju KPS in njenega priveska Of v zadnjih desetih letih. V svojem referatu, ki ga je razdelil v devet poglavij in mu dal naslov "Deset let ljudske revolucije", za to dobo pravi, da predstavlja "najintenzivnejše in najbogatejše obdobje v zgodovini slov. naroda". Primerja jo samo še z obdobjem slov. kmečkih uporov. Obširno se bavi z marčnim prevratom leta 1941, v Beogradu in podčrtava vlogo, ki jo je tedaj odigrala komunistična stranka. Tedaj je po Kardelju kom. stranka "razbila vse oklepe ilegalnosti in postala faktor ne samo v ljudskih množicah, ampak je izvajala svoj pritisk tudi na vrhove." Omenja demonstracije najete druhal, pri tem pa previdno zamolči, da so te od kom. najete in na ulico poslano mase po istih nosile velike transparente z napisi "Tražimo Savez sa Sovjetskom Rusijom". Zato je po Kardelju "tak razvoj dogodkov 27. marca dal pečat celokupnemu kasnejšemu političnemu razvoju v Jugoslaviji" in "proces, ki je bil sprožen ta dan, se je nadaljeval s silovito naglico in s tako revolucionarno intenzivnostjo, da je dominiral skozi vso narodnoosvobodilno vojno in se končal z zmago socialistične revolucije Jugoslavije".

Slov. kom. stranko v tem času prikazuje kot edino stranko, ki da je delala za narod, za vse ostale slov. politične stranke pa pravi, da so bile "zanikrna slov. buržuazija", ki da je slov. narod "izdajala in prodajala" že od leta 1848 dalje. Tudi dogodke ob nacističnem napadu na Jugoslavijo prikazuje tako, kakor da bi vse stranke narod zapustile, kot njegova zaščitnica pa da je ostala samo kom. stranka, čeprav je znano, da so ravno komunisti vse do nemškega napada na ZSSR in dalje sodelovali z okupatorjem in pri njem imeli tudi zaščito. Zato tudi začetka komunističnih napadov junija meseca 1941 ne prikazuje sedaj, ko so jugoslovanski komunisti v sporu s Stalinom, več kot sunka v bok Nemčije radi njenega napada na Sovjetsko zvezo kot "zaščitnico vsega proletariata", ampak tako, da so prav do tedaj dozorele vse priprave komunistov za začetek oborožene vstaje "da bi preprečili nadaljnje preseljevanje Slovencev".

Nato omenja vso razvojno pot komunistične revolucije in poudarja dominantno in vseskozi vodilno vlogo komunistične stranke in cilje, ki jih je zasledovala, da svojo komunistično diktaturo vsili narodu in nad njim zavladala. To je bil edini cilj komunistov, cilj, ki

ga Kardelj tudi danes prav nič ne skriva, ko govori o zasedanju AVNOJA v Jajcu in pravi: "Nam je bilo tedaj jasno, da narodi Jugoslavije nikdar kasneje ne bodo imeli za take revolucionarne ukrepe ugodnejših pogojev od onih, kakršni so obstojali ob koncu leta 1943."

Da bi pa ta cilj lahko dosegli, je bilo treba odstraniti vse, kar bi komunistom ob koncu vojne pri zaveznikih lahko delalo težave. Za doseg tega cilja so svoje politične nasprotnike, kateri se jim niso uklonili, pobili, druge pa so zaveznikom denuncirali kot kolaboracioniste, tako posameznike, kakor tudi vojaške skupine, ki so se borile proti njim. Na vsak način so hoteli imeti odprto pot in ostati na terenu samo komunisti, "da bi bilo jasno vsemu svetu, da v Jugoslaviji ni bilo druge stvarne borbene sile proti okupatorju razen NOVJ na čelu v vrhovnim štabom in tov. Titom".

V nadaljnjih poglavjih je Kardelj razvijal svojo komunistično teorijo o državi ter jo je podpiral s citati iz Engelsa, Marxa in Lenina ter dokazoval, kako so ravno komunisti v Jugoslaviji dosledno izvajali in razvijali ta program. V Sovjetski zvezi pa so običajni na začetni stopnji v birokratizmu in so se sedaj sprevrgli tudi v hegemoniste. Za sedanje gospodarske ukrepe, ki so jih v titovini izdali pravi, da je to samo nadalnja stopnja v graditvi komunistične družbe, ko začenja lahko država "odmirati" in prenašati svoje funkcije na komunistično odn., kakor sedaj doma pravijo, na soc. družbo. Pri tem pa Kardelj povdarja, da "po sporu s sovjetsko vlado njeni cilji (t. j. cilji kom. vlade in kom. družbe op. ur.) in njena vsebina niso spremenjeni". Po Kardelju se je spremenil samo "odnos sil".

Tako je Kardelj nakazal pot, po kateri bo še naprej hodil titov komunizem in zastrupljaj svet s svojim zločinskim naukom in s svojimi zablodami ter bo tako celo s pomočjo zahodnjakov tistim železne zavese lahko razkrajal človeško družbo in tako pripravljaj teren za komunistične revolucije drugod in bo opravljal svojo nalogo povsod tam, kjer tega Stalín več ne more.

AMERIŠKA DOBROHOTNA POLITIKA NAPRAM TITU V DRUGI LUČI

Znano je, da so komunistični partizani med vojno na slovenskem ozemlju pobijali tudi ameriške in angleške padalce, ki so morali pristajati na "osvojenem" ozemlju. Morilske posle sta med drugimi vršila tudi znana Šentjernejska krvnika Franc Jerala in prosluli rdeči major "Čort" — Franc Pirkovič. Eno takih grobišč se nahaja na Oštrcu na Gorjancih. Zapadni zavezniki so sedaj, ko vodijo dobrohotno politiko proti

Titu in njegovemu režimu, na kraju samem zanesljivo ugotovili hrabra "osvobodilna" dejanja imenovanih dveh rdečih herojev. Na njihovo zahtevo je morala OZNA že koncem lanskega leta zapreti Jeralo in sedaj je, kakor smo zvedeli moral v ječo zaradi istih dejanj tudi "Čort." Rdeči heroji hodo torej morali le plačati na nek način dolarska posojila.

V Trstu je umrl slikar Avgust Bucik. Razstavljal je tudi v Ljubljani.

Umrli so: V Ljubljani: Cirila Gostič, Dragica Konrad, Marija Bufon, France Kozamernik, Franc Dimnik, Štefan Strmol, Franja Jaklič, roj. Puhar, ing. Georg Tomazo, Ludvik Steiner, Oton Gregorič, Ivan Oblak, Ivan Perkon, Matko Gruden, Alberta Rak, roj. Lah, Marija Beučič, Mihael Hrovat, Slava Polhova, Fanči Koman, roj. Hafner, Jože Žoganc, Franc Zalar in Ela Rott na Sladki gori, Jelka Šalamun, roj. Toplak v Ptuj, Marija Koser, roj. Pirc v Ptuj, Ivan Zalokar v Št. Vidu, Jože Praznik iz Vrhovega pri Žuženberku, Vladimir Šapla v Trstu, Valentin Samec iz Runtola pri Škofji Loki, Ivan Bračič v Mariboru, Ivan Novak iz Zg. Brega pri Ptuj, Štefan Švegl v Celju, Franci Pečarič v Prečni pri Novem mestu, Jelica Berbuč v Zagorju, Julijana Skok, roj. Masič v Povirju, Karel Kumer v Kamniku, Marija Dolinar v Št. Vidu pri Lukovici, Jože Ropret v Senčurju pri Kranju, Štefan Korošec v Št. Vidu nad Ljubljano.

Slovinci v Argentini

Buenos Aires

KERAMIČNA RAZSTAVA SKUPINE "DYSKOS"

V ponedeljek ob šestih popoldne so odprli v galeriji "Antu" v ulici Florida razstavo keramičnih izdelkov dveh hrvaških in dveh slovenskih umetnikov. Šime Pelicarič, ki ga vabilo k razstavi tudi navaja, ni razstavil lastnih del, pač pa je vse razstavljene keramike žgal in ob štirih tako močnih tvorcih, katerih dela je moral tehnično dopolnjevati, pač zasluži, da stoji njegovo ime med razstavljalci. Prvi večer je bil pravcati naval na razstavni prostor.

Babić Elena je poklicna keramičarka. Odlikuje jo slikovitost, tako pri oblikovanju plastične lupine kot posebno pri slikanju, okrasu te lupine. Z odličnim čutom uporablja tudi stare indijanske motive, ki hranijo v sebi nedvomno estetske vrednote. — Nenad Radonič je slikar, a tudi arhitekt. Kot tak oblikuje svoje vaze v finih, naravnost klasičnih linijah, te vaze pa poslika ali združi sliko z gravuro. Tektonska jasnost vaze ima svoj korelat tudi v smotrnosti slikarskega dekorja, ki je pa poleg tega barvno zelo bogat.

Pri Slovencih keramika nima tako bogate tradicije kot druge umetne obrti. Imeli smo sicer začetkom prejšnjega stoletja svojo ljubljansko delavnico, potem

no, Rudolf Naprudnik v Trbovljah, Ivan Lotrič v Škofji Loki, Franc Mlinar v Bevkah pri Vrhniku, Janez Vovk na Jesenicah, Anton Pikon na Jesenicah, Franc Urbanc in Stožicah in Marjeta Kastelic v Dolu.

Dr. Stanka Žvoklja, specialist za duševne bolezni, so komunisti obsodili na 1 leto zapore in na prepoved izvajanja poklica za eno leto, češ da je brez pregleda na prošnjo žene izdal zdravniško sprčičevalo za nekega sodnika, da je nevaren okoli in potreben sprejema v umobolnico.

V Guštanju je prišlo po železnici 100 izvodov mladinske knjige "Skodelica kave" Železničarji so prispele zaboje s knjigami kar med dežjem zmetali na tla in se zanje niso več brigali. Polovica knjig je bila deloma uničenih. Ljb. režiški list pravi, da so dijaki bili zaradi tega "ogorčeni".

Kom. "Ljudska pravica" graja odvetnika dr. Josipa Krevlja, ker je sestavil za Antona Kušarja izjavo, s katero izstopa iz Kmečke zadruge. Vič. Po obrazcu te izjave so potem še drugi združniki prijavili svoj izstop. Izjavo Kušarja je dr. Krevelj utemeljeval s tem, da je klient že star in da prejema od zadruge samo 500 din podpore, v izjavi pa navaja, da mu morajo vrniti vso vloženo zemljo z vsemi pritliklinami in živim ter mrtvim inventarjem. Proti Krevlju so uvedli zaradi tega disciplinsko postopanje.

pa je stvar zaspala do konca prve svetovne vojne, ko je prevzel karemični odelek na srednji tehniki France Kralj in se je v tej stroki zlasti uspešno uveljavila Dana Pajnič. Naša razstavljalka, Ahčin in Remčeva, se prej menda s to stvarjo nista dosti pečala. Zato sta zdaj tem bolj ugodno presenčila.

Franc Ahčin je tudi kot keramik predvsem kipar. Razstavil je velike reliefe Sv. Jurija, Sv. Družine ter Adama in Eve, portretno glavo, več manjših plasti religiozne motivike, materinstva, aktov in — že simbol slovenske moderne — sejalka. Vsestranska obdelava in smotrna izbira prostora v reliefu sta Ahčinovi značilnosti. Zanimivo je, kako uporablja kipar Ahčin barvo: največkrat v dosego plastičnih, ne slikovitih, efektov; na reliefu Sv. Jurija pa v zgolj kompozicijske svrhe, da doseže večje ravnotežje in to docela z nerealnimi barvami.

Če Ahčin celo z barvami "kipari", potem je Bara Remec tudi kot kiparica predvsem slikarica. Njene figurite iz Martina Fierro so tipična slikovita skulptura. Res je v njih mnogo ekspresivnosti, pa ne v kakšnih obraznih potezah, ampak v igrivosti gibov. V Jaslicah takšno hotenje še poveča razdelitev barve. V oblikovanju lupine je Bara pravo nasprotje Radoničju. Ne le, da tektonska jasnost in plemenitost že v

Naše slovensko semenišče se bo preselilo!

Vedeli smo, da je daleč, zato je vsa leta rasla želja, kako bi mogli to naše važno versko in kulturno ustanovo dobiti v bližino središča večine slovenskih naselencev v Argentini. Težka in trnjeva je bila pot iskanja za skromen dom tega narodnega zavoda. Ni mogoče popisati vseh korakov in ur iskanja! Pa sedaj smo možnost dobili! Samo 22 km od Buenos Airesa v Adroguie FCNGR je božja Previdnost pokazala mesto, kjer bo po par mesecih živelo naše Slovensko semenišče. Prostorna hiša z dokaj zemlje bosta kraj, kjer se bodo naselili naši bogoslovci in dijaki izseljenskih škofij zavodov. Hvala Bogu, da se je to našlo!

Prostori pa le delno odgovarjajo dejanskim potrebam in številu prebivalcev zato bo treba marsikaj prenoviti in dopolniti. Kakor smo veseli, da ta zavod tako blizu sebe dobimo, tako bomo pa prav gotovo vsak po svoje radi pomagali, da se ta preureditev čim bolje izvrši. Nihče nič ne zahteva, nihče ne nalaga dolžnosti, ampak samo vabimo k veseli pomoči za eno najlepših ustanov, ki jo v izseljenstvu imamo! Povabimo obrtnike, mizarje, zidarje, ključavničarje... da s svojim delom pomagajo, vabimo tiste, ki tem stojijo ob strani, da ne bo treba iskati tujih moči, saj gre za slovensko ustanovo. Vabimo žene in dekleta, da bodo pripravile perilo in drugo potrebno za kapelo. Vse vabimo, da bodo s sredstvi pomagali, kar bo potrebno in kar bo kdo mogel! Že sedaj za začetek nekaj rabimo, zato prosimo vsaj posojilo, da moremo z delom takoj ta teden začeti! Posojilo, tudi majhno, morete izročiti ozirom prijaviti v Slovenski Dušnopastirski pisarni. Victor Martinez 50, Buenos Aires.

Slovenski naseljenci v Severni Ameriki so doslej zelo požrtovovalno, s praviim navdušenjem pomagali pri vzdrževanju, mi se jim hočemo pridružiti! Rejaki, radi pomagajmo in z veseljem!

Marija Srednica vseh milosti, zavetnica Slovenskega semenišča, pomagaj nam pri tem delu in varuj vse dobrotnike!

Buenos Aires, 5. avg. 1951.

Rektor semenišča

modelaciji slikovito zabiše; z barvnim dekorjem ji vzame dostikrat za pogled celo funkcionalnost, zato pa ustvari tem višjo slikarsko vrednoto, ki pa je zelo oddaljena od naturalizma.

Kot Hrvatje, tako smo tudi Slovenci, na to razstavo upravičeno ponosni.

M.M.

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. Družini g. Branka Tomšiča in ge Vide, roj. Hribernik se je v nedeljo, 5. t. m. rodil sin. V družini g Toneta Marina in njegove ge Jože, roj. Marolt so pa prejšnji teden dobili hčerko. Srečnim staršem naše čestitke!

"Balkanski cesar..."

V začetku majnika 1951. je v USA izšla knjiga pod gornjim naslovom. Napisal jo je Leigh WHITE, znani pisatelj in strokovnjak za balkanska vprašanja. Njegovo pričevanje je tembolj zanimivo in važno, ker je za časa državljanske vojne v Španiji nosil orožje na isti strani fronte, kjer se je nahajalo tudi večje število komunističnih kolovodij sedanje Jugoslavije, in je bil v naši domovini, ko jo je zajel vihar druge svetovne vojne. Tudi po vojni je bil večkrat v Jugoslaviji. Zato je njegova izpoved, ki je obenem tudi javno priznanje pisateljeve lastne spreobrnitve, drageen prispevek za utrjevanje resnice med ameriško javnostjo in za okrepitve fronte proti jugoslovanskim komunističnim avanturizmom med zapadnimi narodi.

Najvažnejše odlomke iz zanimive knjige povzemamo iz "PREGLEDA", ki ga pod glavnim uredništvom g. dr. Mihe Kreka izdaja National Committee for a free Europe. Reserarch and Information Center.

"Zakaj smo izgubili mir..."

"Dobili smo vojno, a izgubili smo mir" — kakor piše Hanson W. Baldwin — (v "Great mistakes of the war", Velike napake v vojni, New York, 1950), ker smo verovali v štiri laži:

1. da je Kremelj opustil politiko svetovne revolucije; 2. da nam bo že mogoče na nek način izhajati s stricom Jožetom; 3. da bo Rusija sklenila posebno mirovno pogodbo z Nemčijo, ako ne bomo delali kot ona hoče; in 4. da je ruska

pomoč za zmago nad Japonci neobhodno potrebna.

Danes vsi vemo, kako lažnjive so bile te predpostavke. Toda lista napak še ni izčrpana. Napaka, ki smo jo napravili, ker nismo vdrli na Balkan, je bila za nas prav tako katastrofalna kot napaka, da nismo vdrli v Mandžurijo. V praznine, ki smo jih pustili, se je takoj razlila Sovjetska Rusija...

"Prav tako katastrofalna pa je bila za nas tudi UNRRA (Organizacija Združenih Narodov za pomoč in obnovo). Iz strahu, da bi nas kdo ne obtožil, da smo protikomunistični, smo dovolili, da so komunisti in njihovi sopotniki zasedli in okužili to organizacijo. Glavni del 3 milijard 715 milijonov dolarjev, ki smo jih mi Amerikanci in naši zavezniki vtaknili v UNRRA, je šel za financiranje sovjetizacije vzhodne Evrope. Titov totalitarizem sam je dobil pomoč v višini 407 milijonov 152 tisoč dolarjev."

UNRRA v Jugoslaviji.

"Akoravno so Združene države Severne Amerike k tej vsoti prispevale 73% (skoraj 3 četrtine), je bila uprava UNRRA delegacije v Jugoslaviji postavljena pod sovjetsko kontrolo. Šef delegacije je bil Mihael Sergejčik, plešast uradnik MGB (Sovjetska tajna policija) prej šef delegacije, ki je med vojno prejemala ameriško orožje v Teheranu. Njegov pomočnik je bil James Klugmann, nekad v angleški inteligenčni službi, ki pa se je kmalu izluščil in pojavil kot visok uradnik v vodstvu angleške komunistične stranke. Nižji uradniki, ki se

niso klonili in vsemu pritrdili tema dvema, so morali izstopiti iz službe. Nekateri so ostali, pa po pozneje obžalovali, da niso zapustili tega dela. Leo Hochstaetter, ki je bil ravnatelj urada za informacije, je moral napraviti mesto svojemu bolj ubogljivemu pomočniku Angležu Leo Fulleru, ki mi je osebno zatrdil, da niti Sergejčik ni komunist."

"Tako je bila med drugim Hochstaetterjeva naloga, da objavlja neki "pregled novic" za usmerjevanje UNRRA osebja. On pripoveduje, kako ga je neki "bivši angleški obveščevalni častnik" prisilil, da je moral znani Churchillov govor v Fultonu opisati kot "poziv na anglo-ameriško prijateljstvo in sodelovanje s Sovjetsko Rusijo". Ko je Hochstaetter ugovarjal, mu je Sergejčik dal razumeti, da ima kot predstojnik delegacije pravico, da vse cenzurira kar izhaja pod imenom UNRRA. Vrhutega angleška BBC, iz katere je UNRRA boletin v glavnem črpal svoje novice, daje izkrivljena poročila — je trdil Sergejčik — in jih je treba na diskreten način uravnovesiti..."

"Herbert H. Lehman, prvi generalni ravnatelj UNRRA je odobral, kar so mu v Jugoslaviji pokazali ob priliki dvodnevne obiske. Fiorello La Guardia, njegov naslednik, je bil štiri dni v Jugoslaviji. Ob tej priliki je igral šah s Titom in imel več govorov, v katerem je proslavljal režim. Ob priliki počastitve v hrvaški vasi Titova Korenica se je zadovoljno smehljaj z govorniškega odra na Tita, medtem ko je "vodja" zmerjal UNRRA, da tako malo daje.

"Veseli me, da morem reči", je dejal Tito, "da smo izvedli širokopotežno ob-

novo sami s svojimi lastnimi močmi, ne da bi čakali na kakšno pomoč iz tujine".

V Zagrebu, kjer je nekaj tednov poprej govoril komunistični mladini, je bil Tito malo bolj pošten, ko je dejal: "Seveda je res, da smo dobili nekaj malo pomoči od UNRRA, vendar pa je glavna in odločilna pomoč prišla od našega velikega zaveznika, Sovjetske Rusije."

"Ko so ga dregali in dregali, je La Guardia le imenoval komisijo, ki naj bi preiskala obtožbe, ki jih je navedla ameriška ambasada v Beogradu proti Titu, češ da uporablja darovano blago UNRRE kot sredstvo za utrditev svoje tiranije. Komisiji je bil na čelu Južnoafrikanec A. G. Katzin, ki je pozneje postal predstojnik komisije Združenih Narodov v Koreji. Katzin in člani te komisije so objavili poročilo, ki je dalo UNRRA delegaciji splošno odvezo od kakršnihkoli pregreškov. In vendar je znano, da je Državno tajništvo v Washingtonu stavilo preiskovalni komisiji na razpolago zadosti dokazilnega gradiva, iz katerega je jasno izhajalo:

1. Da je bil od UNRRE podarjeni živč racioniran in je bil razdeljen samo med takšne osebe, ki jih je "karakteristika" UDBE označila kod "sprejemljive"; 2. Da so bili od UNRRE darovani tovorni avtomobili takoj oddani vojski ali pa so jih zadržali v vojaških avtomandah kot "strategično rezervo", medtem ko je Tito zahteval vedno več in več tovornih vozil češ, da jih rabi za razdeljevanje živeža med stradalajoče prebivalstvo; 3. Da so od UNRRE darovane stvari, kot razne kovine, kavčuk, razne kemikalije, bile uporabljene za izdelovanje orožja in municije in za popravo ob-

stoječe vojaške opreme; 4. Da je bilo od UNRRE darovano tekstilno blago uporabljeno za izdelovanje uniform za Titovo vojsko, ki je poleg tega dobila itak od UNRRE še velike zaloge obutve."

Isti senator Lehman je pozneje dal svoje ime tudi neki organizaciji, ki si je nadela naslov "Ameriški odbor za pomoč Jugoslaviji" in ki ji je bila častni predsednik gospa Eleanor Roosevelt. Njena soprodsednika sta takrat bila Louis Adamič in Zlatko Baloković, prvi predsednik, drugi pa podpredsednik neke komunistične organizacije, znane pod imenom "Združeni odbor jugoslovanskih Amerikancev". Dobrotniki tega takomenavnega "Odbora za Pomoč" so prejemali zastoj brošuro "Neverjetni Tito", ki jo je napisal Howard Fast. (Pozneje so odkrili, da je isti "Odbor za pomoč" pošiljal Jugoslovanskemu Rdečemu Križu tudi sestavne dele za radar aparate, kot je poročal newyorški Times 8. novembra 1947.)

"La Guardijev naslednik je bil generalni major Lowell W. Rooks, ki mi je že kot civilist zagotavljal, da so se vse obtožbe proti UNRRI, kot jih je sestavila ameriška ambasada v Beogradu izkazale kot popolnoma neosnovane. On da osebno ni videl, ko je bil v Jugoslaviji, nikjer kakšne zlorabe in, ker mu podrejeni osebje ni sporočilo ničesar, kar bi ambasadine očitke potrjevalo, je prepričan, da zlorab ni bilo... Isti L. W. Rooks je glede političnega stanja trdil: V Jugoslaviji ni nobene organizirane opozicije. Ljudje dobro vedo, da jih kmalu ne bo, če ne bodo sodelovali s Titom, ki je potemtakem opravil sijaj (Nadaljevanje na 4. strani)

VSE ZA DRUGE, ZASE NIČ

Če beremo v Jakličevi knjigi Baragov življenjepis in ga primerjamo z življenjem kateregakoli slovenskega moža, vidimo, da je mož, ki mu je posvečen ta mesec, v eni stvari prekosil vse druge. V tem namreč, da je do zadnjega vse razdal, sam se pa odpovedal prav vsemu razen onemu, kar je najbolj neobhodno potrebno za življenje. Saj je bil Janez Ev. Krek tudi podobnega kova, toda vrček piva, pipa ali viržinka so mu le dobro deli. Škof Jeglič je ogromno žrtvoval za škofijo in narod, pa si je le privoščil kakšen izlet v hribe in vožnjo z avionom. Korošec je razdal vse svoje fonde, skromno meščansko udobnost je vendar cenil. Naj navedemo danes le nekaj dogodkov iz tega izrednega življenja, ki ga je živel Baraga.

Odpovedal se je najprej učenju vsega, o čemer je sodil, da mu v njegovem javnem delovanju ne bo nič koristilo. Pospetstvo, ki je bilo nanj prepisano, je odstopil sestri in odklonil vsakršno plačilo in rento. Po svojem poreklu in predizobrazbi je bil naravnost izvoljen za bogoslovno profesuro in podvig v domači hierarhiji; on si je rajši izbral pastirovanje med preprostimi podeželskim ljudstvom. Kar je mogel še poprejšiti, je razdelil med reveže. V Metliki je iz svojih skromnih kaplanskih dohodkov popravil oltarje in oskrbel Križev pot, čeprav bi v svoji priljubljenosti pri ljudeh z lahkoto zbral denar med verniki.

Vsi vemo, kako se na morski vožnji prileže udobnost. Baraga se je vozil v Ameriko še z jadrnico. Čeprav ni šel na pot s praznim žepom, si je izbral najslabši razred, da je prihranil denar za svoj bodoči misijon. Na ladji je imel samo pravico do skupnega ležišča na pričinah, pa do vode in ognja, ker si je moral sam kuhati. Kako se mu bi na dolgih potih v severnem mrazu prilegla močna hrana in silce žganja, a je

odklanjal meso in alkohol. Za svoj misijon je dobival kar lepe podpore, a zase ni porabil takorekoč nič čeprav je bil denar tudi njemu namenjen; celo kot škof je živel v bolj revnih razmerah, kot danes najbolj zapuščen izseljenec.

Ena poteza v njegovi ljubezni do bližnjega nam je šele zdaj, ko smo sami toliko tavalj po svetu, postala posebno očitna. Človek, ki pride iz svoje kulturne domačije v tujino, takoj zapazi vse tujčeve napake. Kako smo znali v Italiji kritizirati Lahe, pa smo bili vendar v evropski državi! Baraga je prišel med divjake, ki so bili belcem manj kot divjačina, pa jih je vključil vsemu takoj vzljubil. Kako drugače so se o Indijancih izražali dostikrat španski misijonarji po odkritju Amerike; vključno dobremu namenu, s katerim so prišli, se jim je delo med njimi večkrat upiralo.

Le eno si je Baraga privoščil zase: vsakodnevni večurni pogovor z Bogom. A še za ta pogovor je porabil nočne ure, predno je šel na delo za druge.

Čemu smo to napisali takšni? Da bi tudi mi postali takšni? Gotovo ne, saj to ni mogoče. Toda vsaj drobec našega skromnega imetja in nekaj malega svojega dela posvetimo bližnjemu in skupnosti. K temu nas opominja Baragov vzgled.

Lanus

Kdor se vozi s tramvajem proti velikemu ovinku mora opaziti, kako se je začela cerkev sv. Jožefa dvigati čez vse druge stavbe in drevje. Tone Boštjančič in Comp delajo kot mravlje, da bo delo prej dokončano. Za praznik Fatimske Marije bo naša cerkva res nekaj izredno ljubkega. Tiste dni bodo prihiteli vsi rojaki k nam na obisk.

Iz slovenske vasi zvemo, da je prišel v nedeljo inženir in je pokazal mejnike

SLOVENC I PO SVETU

USA

POČASTITEV GABROVŠKOVEGA SPOMINA V NEW YORKU

Dne 27. julija se je newyorška slovenska naselbina zbrala v frančiškanski cerkveni dvorani, da se spomni pokojnega Monsignorja Gabrovška in osvetli njegov pomen v življenju slovenskega naroda.

Zbralo se je okrog sto Slovencev, v katerih imenu je predsednik g. Krivina izrekel sožalne besede in označil, kaj je slovenski narod izgubil z njegovo prezgodnjo smrtjo.

Na to so trije govorniki opisali Gabrovškovo življenje in njegove zasluge. Prvi je govoril dr. Alojzij Kuhar, ki je bil naprošen, da opiše pokojnikovo vlogo na političnem polju. Drugi je govoril priljubljeni pater Bernard Ambrožič, ki je v čudovito toplem govoru odkril, kaj vse je pokojnik storil v Ameriki, ko je takorekoč sam začel borbo proti lažnji-vi komunistični propagandi in kako je

tistim, kateri so bili v nejasnosti. Tudi to smo zvedeli, v silno zadoščenje vsem kupcem tiste zemlje, da je sedaj iz La Plate že prišel definitivno odobreni načrt razdelitve. Sedaj je treba, da to odločitev podpiše še občinski svet za kar pa ne bo treba dolgo čakati.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Društvo Slovencev v Buenos Airesu vabi vse člane in članice, da se pridružio slovesnostim in prireditvam, ki se vršijo in se bodo še vršile v okviru "Baragovega meseca". Te prireditve zaslužijo našo pozornost, ker imajo za nas slovenske izseljence velik verski in narodni pomen.

V nedeljo 26. avgusta bo po slovenski maši, ki se bo začela ob pol enajsti uri, v župnijski dvorani v Floridi, kratko, a zanimivo prosvetno predavanje. Prireja ga Društvo Slovencev. — Poo-dbor Florida. Vabljeni vsi Slovenci in Slovenke iz bližnje in daljnje okolice.

CERKVENI OGLASNIK

Fatimska Marija nas kliče. Župnija sv. Jožefa v Lanusu se pridno pripravlja na sprejem svete romarice. Sprejem bo nekaj veličastnega. Vseh osem župnij občine 4 de Junio bo strnilo svoje sile, da Kraljici Miru priredi dostojno slovesnost, kateri bo pokrovitelj župan te občine.

Tisoči bodo na lanuškem trgu pozdravili 1 sept. ob 19. uri Marijo Potnico, nato jo bodo spremili z bakljami po ulici Uriburu, 20 kvader daleč do cerkve sv. Jožefa, kjer bo ostala en teden.

Slovenci bodo pri teh pobožnostih sodelovali takole: Pri sprejemu in v procesiji v skupnem nastopu in s slovenskim petjem. 2. sept. maša ob 8 uri Romanje med 14 in 16 uro z molitvijo, petjem, procesijo in posvetitvijo Srcu Marijinemu.

V četrtek in petek (6. in 7. sept.) med 19. in 20 uro molitvena ura z nagovorom.

Nova pomoč se valj v Jugoslavijo...

Ko je bilo delovanja UNRRE konec, je nastopila naslednica ERP, ali Marshallov načrt za obnovo Evrope, s katerim je Amerika nadalje pomagala evropskim državam, ki so izven sovjetskega območja. Leigh White tako-le piše o pomoči, ki jo je Tito dobil neposredno, ali posredno od te nove organizacije.

"ERP je razširjenje delokroga UNRRE. George Marshall je dejal: "Naša politika ni naperjena proti kakemu narodu ali svetovnemu nazoru, mi vodimo politiko proti gladovanju, proti siromastvu, proti obupu in zmedi. Namen naše politike je, da dosežemo obnovo takšnega gospodarskega življenja na svetu, tako rednih in zdravih političnih in socialnih razmer, ki bodo omogočile obstanek svobodnih ustanov."

"Stalin je svoječasno odobril delovanje UNRRE..., ker mu je to pač kazalo. Toda ERP je odbil in je tudi svojim "Gauleiterjem" prepovedal, da bi si pomagali z ERP, kakor hitro je opazil, da mu tokrat kocka ni naklonjena. Zapeval je Molotovu, naj ameriškega načrta postavi nasproti svojega lastnega, ki ga bo mogoče kontrolirati. Tako je nastal Sovjetski svet za medsebojno gospodarsko pomoč iz vrste dvostranskih sporazumov, ki jih je Sovjetska Rusija podpisala s svojimi sateliti v poletju 1947. Namen tega dela je bil, da podredi vso vzhodno-evropsko gospodarstvo sovjetskemu nadzorstvu in s tem tudi učinkovito nasprotuje ameriškega ERP načrta... Molotovljev načrt naj bi tudi zapadni Evropi onemogočil, opomoči se

iz te zmagovite borbe zrasla Liga Katoliških slovenskih Amerikancev, ki je postala dobrotnica tolikim tisočem in tisočem slovenskih beguncev. Kot tretji je nastopil pokojnikov najožji sodelavec in prijatelj ravnatelj dr. Jože Basaj, ki je v dovršenem govoru izklesal podobo Gabrovška — gospodarstvenika in varuha ljudskega premoženja.

Slovesnosti je prisostvovala tudi pokojnikova sorodnica Berta Kržič, iz prelepe Doline Česenj (Cherry Valley).

Naslednje jutro je bila v frančiškanski cerkvi žalna sveta maša za pokojnikovo dušo, in se je udeležilo izredno veliko število faranov frančiškanske slovenske župnije.

OBVESTILO

Romanje Družabne pravde bo 12. avgusta v Pilar. Najprimernejši vlak od-

haja iz Retira (postaja FCN G San Martin) ob 7.40 uri, iz Caseros-a (prikladno za rojake iz San Martina) ob 8.32 uri, iz Palomarja prikladno za romarje iz Ramos Mejia) ob 8.37 uri in Hurlingham (prikladno za udeležence iz Morona in okolice) ob 8.43 uri. V Pilar vozi iz Chacarite tudi avtobus 141.

V Pilarju bo najprej kratek romarski shod o tradiciji romarskih dni Družabne pravde in o soc. čutu škofa Barage. Ob 10.45 bo rom. maša s pridigo. Pel bo slov. pevski zbor iz San Martina. Po maši bo za romarje poskrbljeno okrepčilo po zmerni ceni. Ob 15. uri bodo pete litanijske, nato je pa že ob 16.28 uri možna vrnitev. Člani Družabne pravde naj udeležbo smatrajo za svojo dolžnost, pripeljejo pa naj s seboj tudi svoje družinske člane in povabijo znance in prijatelje. Vabljeni tudi razumniki, podjetniki, delavke in delavci.

Odbor Družabne pravde.

Vsem somišljenikom Slovenske ljudske stranke sporočamo žalostno vest, da je dne 19. julija 1951 umrl in bil pokopan dne 24. julija 1951 v Milwaukee v Združenih Državah Severne Amerike

Magr. Franc Gabrovšek,

bivši narodni poslanec in dolgoletni član Izvršnega odbora SLS.

Izkažimo velikemu pokojniku za vse njegovo ogromno in nesebično delo hvaležnost s tem, da si bomo vedno in povsod prizadevali, da nam bo vzgled in vzor nesebičnega javnega dela. Spomin na velikega pokojnika nam bodi vodnik pri delu za slovenski narod.

Za Izvršni odbor SLS in v imenu bivših narodnih poslancev SLS
Dr. Miha Krek,
predsednik Slovenske ljudske stranke

Washington, 29. julija 1951.

Duhovnim sobratom, poljskim župljanom in vsem znancem sporočava žalostno vest, da je 28. julija 1951 na Koroškem v Avstriji umrl preč. gospod

Janez Kete,

bivši dekan na Vrhniki in župnik pri Dev. Mariji v Polju. Dotrpel in preminul je v tujini osamljen in ubog, potem, ko je prehodil vse postaje begunskega križevega pota. Pravični Bog, ki pozna vsa srca, sodi in razsodi pravdo svojega trpna ter mu bodi rešitelj in plačnik. Blagega pokojnika priporočava v molitev in trajni spomin.
Toronto - Quilmes.

Anton Vukšinić — Matija Lamovšek,
zadnja njegova kaplana.

Odbor Slov. kat. akad. starešinstva sporoča, da je umrl naš dolgoletni član gospod

Dr. Ivo Česnik

Pokojni je bil nesebičen in požrtvovalen delavec v naših katoliških kulturnih organizacijah in javnih ustanovah.
Buenos Aires, 7. avgusta 1951.

Odbor SKAS-a

Imprenta "Dorrego", Dorrego 1102, Buenos Aires, T. E. 54-4644

no delo, ko je svojo domovino spet postavil na noge. Je bolj opravil, kot pa sem videl marsikje drugod."

Eric L. Pridonoff, gospodarski strokovnjak pri naši ambasadi, pa je bil drugačnega mišljenja, ko je napisal sledeče (Kako je UNRRA utrjevala Tita v "American Mercury", januarja 1947, ter izmenjava pisem med njim in generalom Rooksom v isti reviji, meseca februarja 1947):

"Komunisti so počeli z blagom, ki ga je poslala UNRRA, kar so hoteli. S pobijanjem ljudi brez vsakega sodnega postopka se je Tito posrečilo, da je uničil vsako zasebno trgovino in vpeljal svoje lastne vladne trgovine. Ljudje so mogli kupovati neracionirano UNRRA blago samo v teh trgovinah in so zanj plačevali od tri do tridesetkrat več, kot je bilo blago vredno. Na ta način je Tito dobil sredstva, da je opremil vojsko, ki je vtknila v uniformo vsekega osmega državljan... Ljudje morajo jesti. Ljudje se morajo oblačiti. UNRRA je vse to nudila. Toda Tito je s pomočjo Sovjetske Rusije in zaradi naše slepote pograbil vse pod svoje nadzorstvo. S tem blagom je opremil svojo vojsko. S tem blagom je zalagal svojo politično organizacijo, je bogato oblačil in jo udobno nastanil. S pomočjo tega aparata je potem izropal jugoslovansko ljudstvo, ko ga je primoral, da se je odpovedalo svojemu imetju in svoji svobodi, če ni hotelo poginiti... Medtem ko je on opravljal ta posel doma, je armada propagandistov vodila divjo gonjo proti Ameriki in drugim zahodnim demokracijam. Če je lač-

no ljudstvo protestiralo proti visokim cenam, ki jih je moralo plačevati za živež, za obleko, za zdravila, so mu vladni listi odgovarjali: No, le pogledjte, kakšni so kapitalisti. Ali ni grdo, da nam ameriški bogataši dajejo blago za takšne vnebovpijoče cene."

"UNRRA je do svojega razpusta poslala v Jugoslavijo za 2 milijona 539.137 ton blaga zastoj. Med njenimi darili so bile radijske postaje, železniške tračnice, jekleno tramovje, rudniški stroji, žage, 3.500 traktorjev, 12.000 tovornih avtov in avtomobilov, 160.000 hektolitrov bencina, 400 milijonov metrov volnenega blaga in kotenine in daleč nad 1 milijon ton živeža in raznih zdravil."

Sovjetska Rusija pa je ob istem času poslala v Jugoslavijo topove, letala, tanke in drugo vojaško opremo — kate-re večji del je tudi prišel iz Amerike po znanem dogovoru Lend-Lease. Jugoslavija je morala vse te vojaške dobave Rusiji plačevati z živežem in rudami po cenah, ki so znašale samo eno desetino cene enakega blaga na svetovnem trgu. Tako na primer so molibdenum, ki stane po 5 dolarjev za en funt, prodajali Rusom za 45 centov. Vino, vredno en dolar 20 centov so Rusi dobivali po 14 centov liter. Rusija je svoje dobave računala spet drugače, večkrat visoko nad svetovno ceno. Ruski avtomobili (vredni 2000 dolarjev) so Jugoslavijo stali po 18.000 dolarjev. Traktorje, vredne po 2000 dolarjev je Jugoslavija plačala po 20.000 dolarjev. Underwood pisalni stroji, vredni 75 dolarjev so stali Jugoslaviji po 200 dolarjev..."